

BİR ORMAN HİKÂYESİ

“Orman bizim her şeyimizdir delikanlı, anamız, babamız, evimiz...” diye, yanımda oturan ihtiyar anlatmaya başladı. Alacakaranlık gittikçe artıyordu. Güneş, aşağılarda uzanan ovadan tamamen çekilmişti. Yalnız arkamızdaki büyük ormanda, ağaçların üstüne atılmış kırmızı bir çuha gibi rüzgârla hafif hafif kıpırdıyordu. Biraz sonra büsbütün kayboldu. Ve o anda her şey değişiverdi. Şimdiye kadar yaşayan, kımıldayan, ses çıkaran ova artık ölüydü ve beyaz, ince bir sisle örtülmeye başlamıştı. Buna karşılık orman canlanıyordu. Sabahtan beri ancak mırıltıları duyulabilen ağaçlar konuşuyorlar, bağıyorlar, sallanıyor ve ellerini birbirine uzatıyorlardı. Yalnız ağaçlar değil; yerdeki otlar, kuru yapraklar, çalılar, ağaçların gövdesine sarılan sarmaşık soyundan nebatlar hatta kahverengi mantarlarla koyu yeşil yosunlar bile canlanmıştı. Gürültülü bir kımıldama, bir ses kargaşalığı ormanın kenarlarından dışarı dökülüyordu. Arkamızda büyük bir şehir gerinerek uyanıyor zannediyordum. Birden bir işaret almışlar gibi bu ahenge hayvanlar da karışuverdiler. Kuş haykırıışları, ulumalar, acele koşan ayakların altında kırılan dalların sesi birbirini kovalıyordu. Ara sıra ovaya kadar uzanarak oradaki mutlak sessizliği bile yırtan acı ve keskin bir feryat, arkasından bir boğuşma gürültüsü ve uzun hırıltılar, bu karanlıkla beraber canlanan şehre korkunç bir mahiyet veriyordu.

Biraz ileride ön ayağıyla hırçın hırçın eşelenen atım kişnedi ve başını bana doğru çevirerek inler gibi sesler çıkardı. Sonra, tekrar otlamaya başladı.

Yanımdaki ihtiyar, dirseklerini dizlerine dayamış oturuyordu. (...) Sıkarak ufalttığı gözlerini ayaklarının ucuna yahut yüzüme dikerek kırıştıırıyordu.

“Her şeyimiz, delikanlı, varımız yoğunumuz ormandır bizim...” diye devam etti. “Ormanı evimizden iyi tanırız, her ağaç bizim kahrımızı anamızdan çok çekmiştir. Köyümüz bir ormanın ortasındaıdı, etrafını ağaçlar bir duvar gibi sarmıştı. Biz onun dışında dünya olduğunu bilmezdik bile. Çocukken değneklerden yaptığımız kağınlara kuru yaprak doldurur, arabacılık oynardık. Daha sonraları babalarımıza yardım etmeye özenir, kaybolan deve tohumlarını aramak için en sık yerlere daldardık. Orada kaybolmamız mümkün değildi. Hiç bilmediğimiz yerlerde bile sıkıntı çekmeden yolumuzu bulurduk. Kırık dallar, devrilmiş kütükler bize yol gösterirdi. Hem insan kendi evinde kaybolur mu? Büyüdükçe ormanın bizim için daha başka şeyler olduğunu da anladık: Sırtımızı o giydiliyor, karnımızı o doyuruyor, evimizin kerestesini o veriyordu. Ormansız yaşamak!.. Bunu aklımıza getirmiyorduk bile...”

İhtiyar, kolumu tuttu. Elleri titriyordu. Kendisine bir şey olmuş gibiydi. Küçük, dermansız gözleri yaş doluydu. Buruşuk yüzünde birçok çizgi belirmişti. Bir şey söylemek istiyor fakat tıkanır gibi oluyordu. Yüzünden, ağzının kenarlarından, gözlerinden hatta vücudunun her sarsıntısından dökülen bir acı beni sarıyor, kucaklıyordu. Nihayet, boğazını tıkayan bir şey varmış da onu fırlatmaya muvaffak olmuş gibi birdenbire ve bir haykırıışa benzeyen bir sesle:

“Delikanlı, bizim elimizden ormanımızı aldılar, bizi ormansız bıraktılar... Bizi bir tek ağaçsız bıraktılar!..” diye bağırdı.

Sonra elini başına götürdü. Kasketini geri iterek seyrek beyaz saçlarını yakaladı. Böylece bir müddet kaldı.

(...)

“Babalarımız dedelerimizden, biz de babalarımızdan ne gördükse onu yapıyor, tıpkı onlar gibi yaşıyorduk. Bundan memnunduk. Zaten yeryüzünde başka bir şeyin de olabileceğini bilmiyorduk ki memnun olmayalım. Bütün vazifemiz, bize verilen emanetleri oğullarımıza vermek, onlara da böyle yapmalarını söylemek zannediyorduk. Dışarıdan gelecek bir elin bunların hepsini altüst edeceğini düşünmüyorduk bile...”

Bir gün, bir şirkete ormanın öbür başında işlemek müsaadesi verdiğini duyunca, ihtimal bunun ne demek olduğunu pek bilmediğimizden, hiç aldırış etmedik...

Fakat çok geçmeden ormanın öbür ucunda birbiri arkasına devrilen ağaçları, gittikçe büyüyen meydanları görünce nasıl bir tehlikenin yanaştığını fark eder gibi olduk; bu tehlikeyi gücümüzün yettiği kadar kendimizden uzak tutmaya çabaladık.

Fakat ormana düşen bu yara, yavaş yavaş yayıldı, kökleşti. En eski, en büyük ağaçlar, önünde bilmeden ürperdiğimiz, atalarımızmış gibi çekindiğimiz ihtiyar gövdeler birbiri arkasına devriliyor, çıplak meydanlar gün günden artıyordu. Çocukluğumuzda güç bela aralarından geçebildiğimiz, güneşin bile giremediği kuytu, sıkı yerlerde şimdi kel birer meydan vardı. Üzerlerinde yalnız ezilmiş otlar, ufak yongalar görülen bir meydan... Sonra bu yara, işleyerek, büyüyerek bizim köyün baltalıklarına kadar dayandı. Biz buraya yabancı bir baltanın girmemesi için hep birden karşı koyduk. Ne para ne tehdit bizden ağaçlarımızı alabilirdi. Fakat şirket öyle dalavereler, dolaplar çevirdi ki nihayet odunumuzu satamaz olduk. Kerestemiz elimizde kaldı, yok pahasına gene şirkete verdik. Hatta işsizlikten bazı gençler şirkete baltacı girecek oldular, hepimiz olmaz dedik. Fakat nihayet ormanımızı parça parça elimizden almalarına razı geldik."

Delikanlı, biz köylü adamlarız. Aklımız çok ilerisine ermez. Şirket bize, bu ormanları son sistem işleteceğim, dedi. Ormancılığın usulü budur, dedi. Siz beceremiyorsunuz, dedi. Belki doğru söylüyordu. Fakat bu işteki geriliğimizden istifade ederek bizi eli böğründe bırakmak... O bizim cahilliğimizi, zavallılığımızı kesesini doldurmak için bahane yaptı. Kendisiyle at yarıştıramayacağımızı biliyordu. Hiç insaf etmeden hepimizin canına okudu.

Artık çocukluğumuzun, delikanlılığımızın geçtiği yerlerde yüreğimiz sızlamadan dolaşamıyorduk. Gençliğimde kız kaçırdığım zaman arkasına sığınıp dört kişiyle dövüştüğüm bir ağaç vardı. Gövdesinde o zamandan kalma kurşun yaraları dururdu. Onu devirirlerken uzakta durup baktım. Bir bacağımı, bir kolumu kesiyorlarmış gibi oluyordum. Ne gelir elden delikanlı? Gözümün yaşını silip ayaklarımı kuru otlarda sürüyerek uzaklaştım.

Her şey, her şey bitmişti artık... Hiçbirimizin yüzünde gülmek takati kalmamıştı... Köy bile artık eski köy değildi. Biz ihtiyarlar, onu tanımakta güçlük çekiyorduk. Etrafını ağaçtan duvarların çevirdiği, dünyadan uzak köy değildi bu... Şimdi kasaba yolunun kenarında, bir kulübede, yabancı biri şirketin amelesine yiyecek ve içecek satıyordu. Bunlar da köy sokaklarında yıkılarak dolaşıyorlardı.

Fakat beş altı yüz ağaçlık bir parça, bir koru vardı ki bütün köy, ölse burayı satmamaya, kaptırmamaya karar verdi. Artık bununla geçinmeye çalışacaktık. Çocuklar babalarının anlattığı eski, büyük ve esrarlı ormanı burada bulmaya çalışacaklardı. Bu, köye eski günlerinin bir yadigârıydı. Hiçbirimiz ama hiçbirimiz buraya el sürdürmek istemiyorduk. Şirket de galiba ileri gitmekten korktuğu, bizi darıltmayı da menfaatine uygun bulmadığı için burayı elde etmeye pek hevesli görünmüyordu. Fakat bunun uzun sürmeyeceğinden korkuyorduk.

Nitekim öyle oldu, onların ağaçlarına son günlerde kurt düştüğünü, büyük ziyanlar verdiğini duymuştuk. Şirket, bunun altından kalkmak isteyecekti. Bir sabah, bizim koruya baltacıların girdiği haberi köyü dolaştı. Herkes evinden çıkıyor, gene giriyor, komşuya koşuyor, sokaklarda şaşkın, acele gidip geliyordu. Fakat bu şaşkınlık çok az sürdü. Herkesi bir ağırlık, ümitsiz kararlar verdikleri zaman insanlara gelen bir ağırlık, kaplayıverdi. Hepimiz, bulunduğu siperde son kurşunu atacağını, sonra orada muhakkak öleceğini bilen bir nefer gibi sakindik. Tıpkı o nefer gibi dudaklarımızın kenarında acı bir alay vardı. Sansarın ağzındaki bir pilicin yahut kesilmek üzere olan bir koyunun son çırpınışıydı bunlar delikanlı... Onlar da bunun faydası olmadığını belki çok iyi bilirler ama..." İhtiyar biraz durdu. Sert bir rüzgâr çıkmıştı. Ormanın bütün dalları, bütün yaprakları ötüyor, haykırıyordu.

Bu sesler fırtınalı bir denizin gürültüsüne benziyordu, ağaçlar büyük dalgalar gibi iniyor ve çıkıyorlardı. Ormanın üzerimize devrileceğini zannediyordum. Zaman zaman yükselip alçalan, mütemadiyen makamını değiştiren bu muazzam uğultu, ihtiya ın kelimelerini büyütüyor, kıvırıyor ve kendisiyle karıştırıyordu. Onun sözlerini, orkestra içindeki bir fl t n diğer aletlerin sesinden ayırt edilmeyen sesi gibi karışık duyuyordum. İhtiyaç devam etti:

“Ta ne zamanlardan beri sesimizi çıkarmayıp i imize attığımız şeyler, hep birden uyandı; hepsinin acısını birden duyduk. Bu acı; gençleri, ihtiyaçları, kadınları ve çocukları hep birden bir kurt sürüsü h line koymaya k fi geldi. (...) Ormanın akşamla koyulaşan alaca karanlığında gölge gibi cisimlerin birbirinin üstüne atıldığı görülüyordu. Kapalı ağızlarda hapsedilen kısık ve iniltiye benzeyen seslerden başka bir şey duymak mümkün değildi. Çok sürmeden şirketin işçileri teker teker kayboluverdiler. Geri kalanlar da selameti kaçmakta buldular.

(...)

İhtiyaç sustu. R zg r durmuştu. Ormandan hafif sesler geliyordu. Ağaçların üzerinde uzun ve atlas bir etek dolaşıyormuş gibi fısıltılar vardı. Yapraklar, içerisinde piyano bulunan bir odada bağırıldığı zaman piyano tellerinin çıkardığı hafif, ince uğultuya benzeyen karışık, birbirinden ayrılmaz, acayip mırıltılarla kımıldıyorlardı. Orman dev büyüklüğünde bir  ocuk gibi mışıl mışıl uyuyordu ve bu sesler, onun nefesleriydi.

(...)

SABAHATTİN ALİ, Kısaltılmıştır.